

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Tatiana Vieru

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva, Valentina Clevadi
Oleg Sternioală, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către reprezentantul Întreprinderii mixte „Incaso” societate cu răspundere limitată, avocatul Natalia Covaliov,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii mixte „Incaso” societate cu răspundere limitată împotriva lui Slavic Talmaci cu privire la restituirea împrumutului și încasarea taxei aferente contractului, a dobânzii contractuale, a penalității contractuale și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Întreprinderea mixtă „Incaso” societate cu răspundere limitată, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău din 12 februarie 2016 și emisă o nouă hotărâre cu privire la admiterea parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 18 decembrie 2016, ÎM „Incaso” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Slavic Talmaci cu privire la restituirea împrumutului și încasarea taxei aferente contractului, a dobânzii contractuale, a penalității contractuale și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 12 septembrie 2014, între ÎCS „Iute Credit” SRL și Slavic Talmaci a fost încheiat contractul de împrumut nr.589249, prin care ÎCS „Iute Credit” SRL s-a obligat să-i acorde lui Slavic Talmaci un împrumut în sumă de 9 000 lei, iar ultimul s-a obligat să restituie împrumutul în termen de 12 luni, începînd cu data de 20 octombrie 2014 pînă la 20 septembrie 2015.

Menționează că, pentru nerespectarea graficului de rambursare a împrumutului, pârâtul s-a angajat să plătească, pe lîngă valoarea împrumutului, taxa aferentă contractului de împrumut, dobînda și penalitatea contractuală, care se raportează duratei de întîrziere.

Susține că, ÎCS „Iute Credit” SRL și-a onorat obligațiunea sa, transferînd pârâtului împrumutul acordat, însă necătînd la respectarea obligațiunilor de către ÎCS „Iute Credit” SRL, pârâtul pînă la moment nu și-a onorat obligațiunile prevăzute în contract.

Afirmă că, pârâtul a fost înștiințat despre faptul nerespectării clauzelor contractuale, prin intermediul notificărilor recomandate expediate

Mai afirmă că, în adresa pârâtului a fost expediată reclamația, prin care el a fost informat repetat despre nerespectarea clauzelor contractuale și rezilierea anticipată a contractului, precum și despre obligațiunea returnării împrumutului, a dobânzii calculate, a taxei aferente la contract și a penalităților calculate conform contractului.

Relevă că, datoria pârâtului față de ÎCS „Iute Credit” SRL constituie 25609,80 lei, dintre care: împrumutul neplătit în mărime de 9000 lei, taxa aferentă contractului de împrumut în mărime de 2250 lei, dobânda contractuală în mărime de 934,80 lei și penalitatea contractuală în mărime de 13425 lei, care este compusă din penalitatea pentru rezilierea anticipată a contractului de 25% din suma împrumutului acordat și penalitatea de întârziere de 0,5% din suma datoriei restante de 12184,80 lei, calculată începând cu data cesionării creanței.

Menționează că, la data de 01 iunie 2010, între ÎM „Incaso” SRL și ÎCS „Iute Credit” SRL a fost încheiat contractul de cesiune a creanțelor nr. CES-1/01/06/2010, în temeiul căruia cedentul a transmis cesionarului drepturile sale de creanță, ce izvorăsc din tranzacțiile încheiate între cedent și persoane terțe.

Susține că, prin actul de transmitere a drepturilor asupra creanțelor nr. 001 din 31 ianuarie 2015, ÎCS „Iute Credit” SRL a transmis ÎM „Incaso” SRL dosarele de încasare a datoriilor de la mai multe persoane, prin care la nr. 114 se regăsește și pârâtul Slavic Talmaci cu o datorie în sumă de 18 380,24 lei.

Solicită încasarea de la pârât a împrumutului neplătit în mărime de 9 000 lei, a taxei aferente contractului în sumă de 2 250 lei, a dobânzii contractuale în sumă de 934,80 lei, a penalității contractuale în sumă de 13425 lei, formată din penalitatea pentru rezilierea anticipată a contractului de 25 % din suma împrumutului acordat și penalitatea de întârziere de 0,5% din suma datoriei restante de 12 184,80 lei, calculată începând cu data cesionării creanței, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 800 lei și a taxei de stat în sumă de 768 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 12 februarie 2016 a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016 a fost admis apelul declarat de către ÎM „Incaso” SRL, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial și au fost încasate de la Slavic Talmaci în beneficiul ÎM „Incaso” SRL suma de 9 000 lei, cu titlu de împrumut, suma de 934,80 lei, cu titlu de dobândă contractuală, suma de 2 250 lei, cu titlu de taxă aferentă contractului, suma de 2 000 lei, cu titlu de penalitate de întârziere, suma de 800 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și suma de 319,16 lei, cu titlu de taxă de stat. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 03 august 2016, reprezentantul ÎM „Incaso” SRL, avocatul Natalia Covaliov a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel în partea admiterii parțiale a pretenției cu privire la încasarea penalității contractuale și emiterea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acestei pretenții, cu încasarea taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 768,29 lei și a taxei de stat la depunerea cererii de recurs în sumă de 384 lei.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel în partea respingerii acțiunii este neîntemeiată și ilegală, deoarece instanța de apel a aplicat greșit normele de drept material.

Consideră că, instanța de apel a aplicat eronat prevederile art. 94 alin. (1) CPC.

Menționează că, instanța de apel, odată ce a admis parțial pretențiile înaintate de către ÎM „Incaso” SRL, urma să încaseze și cheltuielile de judecare a cauzei, inclusiv cele suportate în prima instanță, proporțional părții admise din pretenții.

Susține că, prin contractul de împrumut nr. 589249 din 12 septembrie 2014 părțile au prevăzut că, pentru întârzierea rambursării ratelor conform graficului de returnare a împrumutului acordat, intimatul va achita o penalitate de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere și 25% din suma împrumutului acordat drept penalitate de reziliere anticipată a contractului, clauze negociate și convenite de către părțile semnate.

Afirmă că, conform art. 630 din Codul civil, reducerea clauzei penale se înfăptuiește conform principiului contradictorialității, astfel, toate circumstanțele/împrejurările, care confirmă disproporționalitatea clauzei penale, urmau să fie probate de către debitor. Or, clauza penală urma a fi redusă dacă debitorul solicita acest lucru, ceea ce nu s-a întâmplat, intimatul nefiind prezent nici la una din ședințele de judecată, care au avut loc în primă instanță și în instanța de apel.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 05 octombrie 2016 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel în partea admiterii parțiale a pretenției cu privire la încasarea penalității de întârziere și emiterea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acestei pretenții, iar în rest menținerea deciziei instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 12 septembrie 2014, între ÎCS „Iute Credit” SRL și Slavic Talmaci a fost încheiat contractul de împrumut nr. 589249, prin care ÎCS „Iute Credit” SRL s-a obligat să-i acorde lui Slavic Talmaci un împrumut în sumă de 9000 lei, iar ultimul s-a obligat să restituie împrumutul în termen de 12 luni, începând cu 20 octombrie 2014 până la 20 septembrie 2015 (f. d. 8-11).

De asemenea, s-a constatat că, la data de 01 iunie 2010, între ÎM „Incaso” SRL și ÎCS „Iute Credit” SRL a fost încheiat contractul de cesiune a creanțelor nr. CES-1/01/06/2010, în temeiul căruia cedentul a transmis cesionarului drepturile sale de creanță, ce izvorăsc din tranzacțiile încheiate între cedent și persoane terțe.

Conform pct. pct. 2.1 și 2.2 din contractul de cesiune a creanțelor menționat, părțile au stabilit că cesiunea creanțelor are loc prin încheierea unor anexe suplimentare la contractul de cesiune.

Prin actul de transmitere a drepturilor asupra creanțelor nr. 001 din 31 ianuarie 2015, ÎCS „Iute Credit” SRL a transmis ÎM „Incaso” SRL dosarele de încasare a datoriilor de la mai multe persoane, prin care la nr. 114 se regăsește intimatul Slavic Talmaci cu datoria în sumă de 18380,24 (f. d. 17-20).

Din materialele dosarului rezultă că, ÎM „Incaso” SRL a expediat lui Slavic Talmaci o reclamație, prin care l-a notificat despre încălcarea obligațiilor contractuale și a solicitat achitarea datoriei (f. d. 13).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, ÎM „Incaso” SRL a solicitat încasarea de la Slavic Talmaci a datoriei în sumă de 25609,80 lei, formată din împrumutul neplătit în mărime de 9000 lei, taxa aferentă contractului de împrumut în mărime de 2250 lei, dobânda contractuală în mărime de 934,80 lei și penalitatea contractuală în mărime de 13425 lei, care este formată din penalitatea pentru rezilierea anticipată a contractului de 25% din suma împrumutului acordat și penalitatea de întârziere de 0,5% din suma datoriei restante de 12184,80 lei, calculată începând cu data cesionării creanței, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 800 lei și a taxei de stat în sumă de 768 lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către ÎM „Incaso” SRL, a ajuns la concluzia temeinicii acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a admis parțial acțiunea și a încasat de la Slavic Talmaci în beneficiul ÎM „Incaso” SRL suma de 9 000 lei, cu titlu de împrumut, suma de 934,80 lei, cu titlu de dobândă contractuală, suma de 2 250 lei, cu titlu de taxă aferentă contractului, suma de 2 000 lei, cu titlu de penalitate de întârziere, suma de 800 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și suma de 319,16 lei, cu titlu de taxă de stat, în rest respingând acțiunea ca neîntemeiată.

Reprezentantul ÎM „Incaso” SRL, avocatul Natalia Covaliov, declarând recurs, a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel în partea respingerii acțiunii.

Conform art. 624 alin. (1) și (4) din Codul civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun. Părțile pot conveni asupra unei clauze penale mai mari decât prejudiciul.

Conform pct. 5.1 din contractul de împrumut nr. 589249 din 12 septembrie 2014, părțile au convenit asupra faptului că, în eventualitatea în care împrumutatul nu achită împrumutătorului sumele datorate, parțial sau total, în termen, împrumutătorul are dreptul să solicite de la împrumutat, iar împrumutatul este obligat să plătească o penalitate pentru întârziere, conform art. 624, 626 din Codul civil, care este echivalentă cu 0,5% din suma neplătită/datorată a împrumutului și a taxei aferente la contract eşalonate, calculată pentru fiecare zi de întârziere, pînă la achitarea integrală a sumelor scadente.

Conform art. 630 alin. (1) din Codul civil, în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mari. La reducerea clauzei penale, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, reducerea clauzei penale se înfăptuiește, conform principiului contradictorialității, numai la cererea părții care o invocă, adică a debitorului. Din acest considerent, toate împrejurările care confirmă disproporționalitatea clauzei penale, inclusiv întinderii prejudiciului trebuie să fie probate, conform regulilor generale, de către debitor.

Din materialele dosarului, însă, rezultă că, debitorul Slavic Talmaci nu a fost prezent la examinarea cauzei și, respectiv, nu a solicitat reducerea cauzei penale.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel greșit a dispus reducerea sumei solicitate de către ÎM „Incaso” SRL în mărime de 12184,80 lei, cu titlu de penalitate de întârziere, până la 2000 lei.

În contextul celor expuse, instanța de recurs consideră necesar de a încasa de la Slavic Talmaci în beneficiul ÎM „Incaso” SRL penalitatea de întârziere în sumă de 12 184,80 lei.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel temeinic și legal a respins pretenția recurentei cu privire la încasarea penalității pentru rezilierea anticipată a contractului, deoarece după cum s-a menționat, clauzele contractuale prevăd încasarea penalității în mărime de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere din suma neplătită/datorată a împrumutului și a taxei aferente la contract eșalonate, iar aplicarea dublă a penalității este inadmisibilă, această clauză fiind contrară normelor legale.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată, iar dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții.

Din materialele dosarului rezultă că, la depunerea cererii de chemare în judecată, ÎM „Incaso” SRL a achitat taxa de stat în sumă de 768,29 lei, iar la depunerea cererii de recurs, a achitat taxa de stat în sumă de 384 lei (f. d. 4, 72 a).

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a încasa de la Slavic Talmaci în beneficiul ÎM „Incaso” SRL taxa de stat la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 768,29 lei și taxa de stat la depunerea cereri de recurs în sumă de 384 lei.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel în partea admiterii parțiale a pretenției cu privire la încasarea penalității de întârziere și de a emite în această parte o nouă hotărâre, prin care pretenția ÎM „Incaso” SRL în beneficiul lui Slavic Talmaci cu privire la încasarea penalității de întârziere de admis, cu încasarea de la

Slavic Talmaci în beneficiul ÎM „Incaso” SRL a penalității de întârziere în sumă de 12 184,80 lei, a taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 768,29 lei și a taxei de stat la depunerea cereri de recurs în sumă de 384 lei, iar în rest de a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către reprezentantul Întreprinderii mixte „Incaso” societate cu răspundere limitată, avocatul Natalia Covaliov.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii mixte „Incaso” societate cu răspundere limitată împotriva lui Slavic Talmaci cu privire la restituirea împrumutului și încasarea taxei aferente contractului, a dobânzii contractuale, a penalității contractuale și a cheltuielilor de judecată în partea admiterii parțiale a pretenției cu privire la încasarea penalității de întârziere și se emite în această parte o nouă hotărâre, prin care:

Se admite pretenția Întreprinderii mixte „Incaso” societate cu răspundere limitată împotriva lui Slavic Talmaci cu privire la încasarea penalității de întârziere.

Se încasează de la Slavic Talmaci în beneficiul Întreprinderii mixte „Incaso” societate cu răspundere limitată penalitatea de întârziere în sumă de 12 184,80 (douăsprezece mii o sută optzeci și patru lei optzeci bani) lei.

Se încasează de la Slavic Talmaci în beneficiul Întreprinderii mixte „Incaso” societate cu răspundere limitată taxa de stat la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 768,29 (șapte sute șaiszeci și opt lei douăzeci și nouă bani) lei și taxa de stat la depunerea cererii de recurs în sumă de 384 (trei sute optzeci și patru) lei.

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 02 iunie 2016 se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru

Tamara Chișca-Doneva

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală

Mariana Pitic